

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 198)

**Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması
Hakkında Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu
(1/432)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-342/2695

22.6.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İçtüzüğü'nün 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

11753 Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-694/1750

2.4.1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 9.3.1998 tarihinde kararlaştırılan "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre bir suç işlendiğinde önce Cumhuriyet savcısı tarafından hazırlık soruşturması yapılır. Bu aşamadan sonra mahkeme önünde yapılan son soruşturmaya geçilir. Suçun ortaya çıkmasından hükmün kesinleşmesine kadar, sanık hakkında yapılacak bütün işlemlerin adli makamların görev ve yetkisi içinde bulunması genel kuraldır.

Ancak, etkili, verimli, sür'atli ve saygın bir kamu yönetimi de toplumun vazgeçemeyeceği bir olgudur. Kamu yönetiminin hizmet götürken bunu memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yapacağı tabiidir. Bu noktada, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri kamusal yetki ve usuller kullanmak suretiyle ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin bu görevleri sebebiyle işledikleri suçlar nedeniyle doğrudan doğruya ceza kovuşturmasına tâbi tutulmaları, kamu hizmetinin işleyişinde aksamalara ve kamu otoritesinin saygılığının zedelenmesine yol açabilir. Bu sakıncaları gidermek, memurlar ve diğer kamu görevlilerini asılsız isnat ve iftiralar karşısında korumak için bunların görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında adli makamların kovuşturma yapmasından önce idarenin bir inceleme yapmasını ve bu incelemenin sonucuna göre olayın yetkili ve görevli adli mercie intikal ettirilmesini öngören sistemler geliştirilmiştir. Nitekim Anayasamızın 129 uncu maddesinin son fıkrasında da "Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında işledikleri iddia edilen suçlardan ötürü ceza kovuşturması açılması, kanunla belirlenen istisnalar dışında, kanunun gösterdiği idari mercinin iznine bağlıdır" hükmüne yer verilme suretiyle sözü edilen sistem, Anayasal güvence altına alınmıştır. Ülkemizde kamu hizmetinin aksamadan yürütülmesi için öngörülen özel soruşturma sistemini en kapsamlı biçimde düzenleyen metin, 1913 yılında kabul edilerek yürürlüğe konulan Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkattir.

Adı geçen Kanun, getirdiği sistemdeki soruşturma aşamalarının çokluğu ve bu aşamalarda görev alanlarının yetersizliği sebebiyle soruşturmaların uzamasına ve sürüncemede kalmasına neden olmakta, bazen de bu süreçte zamanaşımının dolması nedeniyle suçun cezasız kalmasına yol açmaktadır.

Aynı Kanun, konu ve kapsam yönünden de sakıncalar taşımaktadır. Bu sakıncalar, görev sırasında işlenen, ancak görevle ilgisi bulunmayan suçların da bu Kanun kapsamında bulunması nedeniyle belirtilen suçlar hakkında adli mercilerce doğrudan soruşturma yapılmasına olanak verilmesi, ayrıca Kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8.8.1941 tarih ve 1255 sayılı yorum kararı uyarınca Türk Ceza Kanununun memur saydığı kişilere de uygulanması, başka bir deyişle, memuriyet statüsünde bulunmayan kişilere de teşmil edilmesi nedeniyle çok geniş bir personel grubunu sistemin içine dahil etmesi olarak özellenebilir.

Belirtilen sakıncaları gidermek için bu Tasarı ile ceza kovuşturması açılmadan önce idare tarafından yapılacak ön inceleme göre karar verilmesi esası getirilmiş, böylece soruşturmanın kurullar elinde sürüncemede kalması önlenmiş; ayrıca Tasarı kapsamındaki "memurlar ve diğer kamu görevlileri" kavramı açıklığa kavuşturulmak, görev sırasında işlenen, fakat görevle ilgisi bulunmayan suçlar kapsam dışı bırakılmak suretiyle sistemin uygulama alanının daraltılması öngörülmüştür.

Kamu yönetimini zaafa uğratmadan memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri iddia olunan suçlarda yargılama aşamasına geçilmeden yapılacak soruşturmanın basit, etkili ve sür'atli biçimde işlenmesini sağlamak ve suçların cezasız kalmasını engellemek amacıyla bu Tasarı hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Kanunun amacının, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin sadece görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmelerinin yetkili mercinin izin vermesine bağlı bulunduğu ve bu izinle ilgili usulü düzenlemek olduğu belirtilmiştir.

Madde 2. — Getirilen sistemle görev sebebiyle işlenen suçlarda adli kovuşturmaya geçilmeden önce yetkili merci tarafından izin verilmesi öngörülmektedir. Sözü edilen sistemin hangi me-

mur ve kamu görevlileri hakkında uygulanacağı birinci fıkrada açıklanmakta; bunların kamu hizmetinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlileri olduğu vurgulanmaktadır.

İkinci fıkrada ise görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usulüne tâbi olanlarla çeşitli kanunlardaki soruşturma ve kovuşturma usulüne ilişkin hükümlerin saklı tutulduğu belirtilmektedir. Bu çerçevede içinde örneğin Silâhlı Kuvvetler mensupları, hâkimler ve savcılar, yükseköğretim elemanları hakkında bu Kanun Tasarısı değil, özel kanunlarındaki hükümler uygulanacaktır.

Üçüncü fıkrada ağır cezayı gerektiren suçüstü halinin genel hükümlere tâbi olduğu belirtilmiş, dördüncü fıkrada ise disiplin hükümleri saklı tutulmuştur.

Madde 3. — Görev sebebiyle işlenen suçlardan dolayı adli mercilerce kovuşturma yapılması, idari merciin vereceği izne bağlı tutulduğundan; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin atama biçimi ile idari yapımızdaki hiyerarşi dikkate alınmak suretiyle izin vermeye yetkili merciler gösterilmiştir.

Madde 4. — Görev sebebiyle işlenen suçların yetkili idari merciin vereceği izinle kovuşturulmasına olanak tanınmaktadır. Bu suçları yetkili idari merciden önce öğrenen Cumhuriyet savcıları ile diğer makam ve memurların, durumu izin vermeye yetkili mercie iletmeleri ile ilgili hususlar düzenlenmiş; memurlar ve diğer kamu görevlilerinin asılsız isnatlarla suçlanmasını önlemek için haklarında yapılacak ihbar ve şikayetlerde kişi ve olay belirtilmesi zorunluğu getirilmiştir.

Madde 5. — Görev sebebiyle işlenen bir suç olduğunu öğrenen izin vermeye yetkili merciin, olayın araştırılması için bir ön inceleme yaptıracağı hükme bağlanmış ve ön incelemeyi yapmakla görevlendirilecekler belirtilmiştir.

Madde 6. — Ön inceleme yapanların yetkileri ve inceleme sonucunda hazırlayacakları raporun içereceği hususlar düzenlenmiştir.

Madde 7. — Yetkili merciin soruşturma izni konusundaki kararını vereceği süre ile bu sürenin azamî sınırı belirtilmiş ve öngörülen süreler içerisinde karar verilmediği takdirde soruşturma izninin verilmiş sayılacağı vurgulanmak suretiyle konunun sürüncemede bırakılması önlenmiştir.

Madde 8. — Yetkili merciin vereceği soruşturma izninin kapsamı gösterilmiş; izin verilen husustan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığı takdirde yeniden soruşturma izni alınmasının zorunluğu olduğu, fakat suçun sadece hukukî niteliğinin değişmesinin yeniden izin alınmasını gerektirmediği belirtilmiştir.

Madde 9. — Memurların ve diğer kamu görevlilerinin yargılanabilmesi için getirilen sistem, bir yandan idarenin zaafa uğramadan kamu hizmetlerini sürdürebilmesini, diğer yandan kamu görevi yapanların asılsız isnat ve iftiralarla korunmasını amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşabilmesi için sistemin sür'atli işlemesi zorunludur. O nedenle sadece soruşturma izni verilmemesine ilişkin kararlara Danıştay veya bölge idare mahkemesinde itiraz olanağı tanınmış; böylece kamuda temiz ve saydam yönetim sağlanmak istenilmiştir. Memurlar ve diğer kamu görevlilerine itiraz olanağı verilmemesinin nedeni ise, soruşturma izni verildiği takdirde açılacak adli kovuşturma süreci içerisinde itiraz olanağının bulunmasıdır.

Madde 10. — İştirak halinde işlenen suçlar bakımından aynı mahkemede birlikte yargılanması gerekenler gösterilmiştir.

Madde 11. — Soruşturma izni veren yetkili idari merciin dosyayı göndereceği Cumhuriyet savcılığı belirtilmiş ve savcılığın mevzuattaki yetkilerini kullanarak hazırlık soruşturmasını yürütüp sonuçlandıracağı hükme bağlanmıştır.

Madde 12. — Hazırlık soruşturmasını yapacak olan başsavcılık makamları, hakkında soruşturma yapılan memur veya diğer kamu görevlilerinin statüsü göz önünde tutularak belirlenmiştir.

Madde 13. — Hazırlık soruşturması sonucunda kamu davası açıldığı takdirde yargılamayı yapacak olan mahkemeler, hakkında dava açılan memur veya diğer kamu görevlilerinin statüsü gözetilmeden tutularak gösterilmiştir.

Madde 14. — Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin vekil sıfatıyla görev yaptıkları bir statüde asillerin tâbi olduğu usul uyarınca işlem görecekları belirtilmiştir.

Madde 15. — Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin gazez, kin veya mücerret hakaret amacıyla yapıldığının soruşturma sonucunda anlaşılması veya yargılama sonucunda sabit olması üzerine, bu fiilleri işleyenler hakkında Cumhuriyet savcılığınca re'sen soruşturmaya geçilmesi öngörülmele suretiyle kamu otoritesinin zaafa uğratılması önlenmiş; kamu görevlisinin saygınlığı korunmuştur.

Madde 16. — Yürürlükteki kanunlarda Memurun Muhakematı Hakkında Kanunun uygulanacağı belirtilen hallerde bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunun uygulanmayacağı belirtilen hallerde ise genel hükümlerin uygulanacağı açıklığa kavuşturulmuştur.

Madde 17. — 22.1.1990 tarih ve 399 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 11 inci maddesinin (d) bendi değiştirilerek, bu Kanun hükümlerinin teşebbüs genel müdürü ve yönetim kurulu üyelerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanmaları bakımından da uygulanması sağlanmıştır.

Madde 18. — Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanunu Muvakkatın yürürlükten kaldırıldığı belirtilmiştir.

Geçici Madde 1. — Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat yürürlükten kaldırıldığından; anılan Kanuna göre başlatılmış, fakat henüz sonuçlanmamış işler hakkında yapılacak işlemler belirtmek suretiyle yeni sisteme intibak sağlanmıştır.

Madde 19. — Yürürlükle ilgilidir.

Madde 20. — Yürütmeye ilgilidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas-No. : 1/432

Karar No. : 13

8.11.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuzun 21.10.1999 tarihli 11 inci birleşiminde görüşülerek, geneli üzerindeki görüşmeleri tamamlanan ve maddelerine geçilmesi kabul edilen, ancak maddelerin ayrıntılı bir biçimde incelenerek düzenlenmesi için alt komisyona havale edilen Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 4.11.1999 tarihli 12 nci birleşiminde Adalet Bakanı Sayın Hikmet Sami Türk'ün, Adalet ve Devlet Bakanlıkları ile Danıştay ve Devlet Personel Başkanlıkları temsilcilerinin de katılmalarıyla, alt komisyon raporu da dikkate alınarak, incelenip görüşülmüştür.

Tasarının maddeleri üzerinde yapılan görüşmeler sonunda 3 üncü maddesi, maddenin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinin yerleri hem kanun yazım tekniği, hem de Tasarının 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına uyum sağlama açısından yerleri değiştirilmek, soruşturmaya izin vermeye yetkili mercinin saptanması hususunda uygulamada tereddüt doğurabilecek durumları ayrıntılı biçimde düzenleyerek maddeye açıklık kazandırmak amacıyla iki fıkra eklenmek suretiyle kabul edilmiştir.

Tasarının 4 üncü maddesinin son fıkrasında yer alan "ilgiliye" ibaresi maddeye açıklık getirmek üzere "ihbar veya şikâyetle bulunana" şeklinde değiştirilmiştir.

Tasarının 11 inci maddesindeki "başsavcılık" ibaresi "Cumhuriyet başsavcılığı" şeklinde düzeltilmiştir.

Tasarının yürürlüğe ilişkin 19 uncu maddesine "Yürürlük", yürütmeye ilişkin 20 nci maddesine "Yürültme" başlıkları ilave edilmiştir.

Tasarının diğer maddeleri, Bakanlar Kurulundan gelen şekli ile aynen kabul edilmiştir.

Kamu yönetimini zaafa uğratmadan, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri iddia olunan suçlarda yargılama aşamasına geçilmeden yapılacak soruşturmanın basit, etkili ve süratli biçimde işlenmesini sağlamak ve suçların cezasız kalmasını engellemek amacıyla hazırlanan Tasarının, biran önce kanunlaşmasını uygun gören Komisyonumuz, İçtüzüğü'nün 52 nci maddesi gereğince Genel Kurulda öncelikle görüşülmesine karar vermiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Emin Karaa</i> Kütahya Kâtip <i>Mustafa İlimen</i> Edirne	Başkanvekili <i>Turhan Tayan</i> Bursa Üye <i>Adnan Fatin Özdemir</i> Adana	Sözcü <i>Mehmet Nacar</i> Kilis Üye <i>Dengir Mir Mehmet Fırat</i> Adıyaman (Muhalifim) Üye <i>Yasin Hatiboğlu</i> Çorum (Muhalefem, şerhimi yazılı arzedeceğim.) Üye Mehmet Sadri Yıldırım Eskişehir (Toplantıya katılmadı.) Üye A. Nazlı Ilıcak İstanbul (Toplantıya katılmadı.) Üye <i>Sevgi Esen</i> Kayseri (Genel kurulda konuşma hakkım saklı kalmak üzere) Üye <i>Yekta Açıkgöz</i> Samsun Üye <i>Kamer Genç</i> Tunceli
Üye <i>Ramazan Toprak</i> Aksaray	Üye <i>Ali Arabacı</i> Bursa (4. maddeye karşıyım)	
Üye <i>Beyhan Aslan</i> Denizli	Üye Mustafa Kemal Aykurt Denizli (İmzada bulunamadı.)	
Üye <i>Süleyman Turan Çirkin</i> Hatay	Üye <i>İsmail Aydınlı</i> İstanbul	
Üye <i>Nazire Karakuş</i> İstanbul	Üye <i>Edip Özbaş</i> Kahramanmaraş	
Üye <i>Cemal Özbilen</i> Kırklareli Üye Yaşar Topçu Sinop (Toplantıya katılmadı.)	Üye <i>İsmail Çevik</i> Nevşehir Üye <i>Yahya Akman</i> Şanlıurfa	

ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Konu : Muhalefet şerhim.

"Memurin Muhâkemâtı Hakkında Kanun-u Muvakkat" yürürlükten kaldırıp yeni düzenlemeler getirmeyi hedefleyen "Kanun Tasarısı" nın, Komisyondan geçen şekline muhalifim.

Muhalefet şerhim aşağıdadır :

1. Kanun Tasarısının tümünün müzakeresi esnasında da ifade ettiğim gibi, böyle bir düzenleniş, Anayasanın başlangıç bölümünün 4 üncü fıkrasında ifade edilen "kuvvetler ayrımı" ilkesine; 7, 8 ve 9 uncu maddelerin düzenleniş biçim ve maksadına; aynı yasanın 127, 129 ve 144 üncü maddesi ilkelerine aykırıdır.

Kamu görevlisinin, bir suç isnadı halinde, kendi kurullarının kararı olmasızın yargıya teslim edilmesi, organlar arası dengeyi de bozar. Nitekim, yasama ve yargı organları üyelerinin ihbar ve şikâyet karşısında önce kendi mensup oldukları kurumun kurullarında incelemeye alındığı bilinmektedir. Diğer kamu görevlilerinin bu teminattan mahrum bırakılması ayrıca Anayasanın "Kanun Önünde Eşitlik" (Md. 10) ilkesine de aykırıdır.

Diğer yandan, teminattan yokstun bırakılan kamu görevlisinin şevki kırılır, üretkenliği düşer. Böyle bir sonuç ülkenin sosyo-ekonomik yapısını da zedeler.

2. Tasarının bu hali demokratik olmadığı gibi, "hukukun üstünlüğü" ilkesine de aykırıdır.

Soruşturma ve kovuşturmanın her safhasında taraflara eşit imkânlar tanınması hem anayasal bir zorunluluk (Md. 10), hem de taraf olduğumuz uluslararası belgelerin tabii gereğidir.

Tasarı, adalet, eşitlik, teminat açısından 1329 tarihli kanun metninden daha geri bir düzenlemedir.

3. Çeşitli kanunlarda ve özellikle de ilgaya konu kanunun birinci maddesindeki düzenlemeye göre, yalnız "görevleri sebebiyle" değil aynı zamanda "görevlerinin ifası sırasında" işlenen suçlar, "kamu görevi sebebiyle" sayılmış ve idarî izne bağlanmıştır.

Bu kerre, "görevleri esnasında" ibaresi metne alınmamak suretiyle idarî himaye daha da daraltılmıştır. Bu himayenin, memurun şahsına verilmiş olduğu elbette düşünülemez. Maksud "eshab-ı mesâlih"i korumaktır. Kaldı ki, "görevleri esnasında" ibaresi, anayasal bir hükümdür (Md. 144), buna aykırı bir düzenleme Anayasaya aykırıdır.

Hâkim teminatı, milletvekili sorumsuzluğu ve dokunulmazlığı hangi gerekçeyle getirilmişti.

4. Gerçekten, 1329 tarihli kanun, getirilen düzenlemeden daha da hukukî ve demokratiktir.

Meşrutiyet yönetiminin yürürlüğe koyduğu yasanın, 86 yıl sonra getirilen bu tasarıdan daha ileri anayasal düzenlemelere daha uygun olduğunu söylemek elbette ki bizi memnun etmiyor. Ne yapalım ki, realite bu.

Memurun yargılanmasına izin verme yetkisini, kurullardan alıp kişilere vermenin hukukun temel ilkelerine, demokratik kazanımlara uygun düştüğü söylenemez.

"Yirmi Sekiz Şubat" diye, dillere pelesenk edilen tarihten bu yana, "İrtica Kanunları" velvelesi belli çevrelerin ve kartelci medyanın bayram havadisi olmuştur. İstenen : Bu yolla değerli ve faydalı insanları sindirmek, hatta tasfiye etmektir.

Bu tasarının 3 üncü maddesi, tam bir tasfiye mekanizmasıdır. Yargıya sevk izni kurullardan alınıp kişilere verince, başka netice hâsıl olmaz. Tasarıyı sevk eden mantık "Meşrûti" bile değildir, tam bir "Mutlakî" mantıktır.

5. Kamu görevlisinin yargılanmasına izin verilmemesine dair kararlar için "gerekçe" yazılmasını şart koşan tasarı mantığı; izin verilmesi hali için gerekçe yazılmasını gereksiz görmüştür.

Halbuki, izin verilmemesi, tabii halin devamı olduğu halde; izin verilmesi tabii halin ortadan kaldırılmasıdır. Asıl bu halde gerekçe, hem de tatminkâr bir gerekçenin yazılması şart koşulmalıdır. Nitekim Maliye Bakanlığınca hazırlanan tasfakta da bizim götüştüğümüzde iştirak edilmektedir.

6. Belirlenen süre içerisinde, izinle ilgili olarak "herhangi bir karar verilemediği takdirde, izin verilmiş sayılır" denilmektedir.

Böyle bir mantık "Beraat-ı zimmet asıldır" ilkesine de, Anayasanın 38/4 fıkrasındaki açık hükme de aykırıdır.

Belli sürede, karar verilmemiş olmayı, "izin verilmiş" sayma, her görevliyi peşin suçlu kabul etme anlamına gelir. Halbuki doğru olanı, böyle bir durumda "izin verilmemiş" sayılmadır. Hayatın doğal akışı da bunu gerektirir. Aksi halde "görülen lüzum üzerine" veya "hikmet-i hükümet" mantığı yeniden hortlatılmış olur.

7. Kamu görevlisi hakkında, "yargılama izni" verilmemesi halinde şikâyetçiye, C. Başsavcısına itiraz imkânı verildiği halde; izin verilmesi durumunda kamu görevlisine itiraz hakkı tanınmamıştır. Bu ise, "Soruşturma-kovuşturma esnasında iddia ve savunmaya eşit imkân" prensibinin açık ihlâlidir. Anayasanın eşitlik ilkesine (Md. 10), Avrupa Sözleşmesinin hükümlerine aykırıdır.

8. Hazırlayanların iddiasına göre, bu tasarının mantığı "zamandan tasarruf"tur. Geçici 1 inci maddenin sevk biçimi ise bu mantığı alabora etmektedir.

Bu tasarının yürürlüğe girdiği zaman, "lüzum-ü veya men-i muhâkeme kararları" verilmişse, bu kararlar, başka bir işleme tâbi tutulmaksızın "izin vermeye yetkili mercie gönderilir" denildiğine göre, son söz izin mercine verilmekte ve daha önce yapılmış olan bütün çalışmalar yok sayılmaktadır.

Diyeğim ki, ilçe veya il idare kurulunca, "men-i muhakeme" kararı verilmişken, izin mercine "lüzum-ü muhakeme" emrine dönüştürülürse; ya da tersi olursa durum ne olacaktır?

Arz ettiğim sebeplerle, "Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun Tasarısı" nın, komisyondaki kabul şekline muhalifim; söz hakkımı da mahfuz tutuyorum.

Saygılarımla.

5.11.1999

Yasin Hatiboğlu
Çorum

MUHALEFET ŞERHİ

4.11.1999 tarihinde komisyonda kabul edilen ve Memurin Muhakematı Kanununu yürürlükten kaldıran kanun tasarısına muhalafet şerhimdir.

Şöyle ki:

1. Öncelikle, adı geçen yasa T.C. Anayasasının 129 uncu maddesine aykırıdır. Zimnen Anayasa maddesini değiştirecek mahiyettedir. Eğer, kamu görevlilerinin yargılanmasında yeni bir sistem getirilmek isteniyorsa, öncelikle Anayasa değişikliği yoluna gitmek, bilahare yasayı değiştirmek gerekirdi. Bu düzenleme ile Anayasaya karşı hile yoluna gidilmiş, Anayasaya uyulmuş gibi gösterilerek, özünde Anayasa ihlal edilmiştir. Bu yöndeki haklı ve hukukî gerekçelerimiz dikkate alınmamış ve Anayasa Komisyonunun, Anayasaya aykırılık yönüyle yasa tasarısını incelemesi gerektiği şeklindeki talebimiz kabul edilmemiştir.

2. Getirilen düzenleme mevcut kamu idaresi yapısını yozlaştırıcı ve tahrip edici niteliktedir. Mevcut mevzuat kullanılan dil itibarıyla eski ve zor anlaşılır olmasına, hatta içinde zikredilen bazı kurumlar bizim mevcut idarî yapımızda artık yer almıyor olmasına rağmen, yeni getirilen düzenlemeden daha çağdaş, daha demokratik, Anayasa'da benimsenen kuvvetler ayrılığı prensibini daha çok kolları niteliktedir.

3. Yeni tasarı, kuvvetler ayrılığı prensibini ciddi şekilde ihlal eder niteliktedir. Kuvvetler arasında mevcut dengede yürütme aleyhine bir durum meydana getirilmektedir. Yargılama yapılması

veya yapılmamasına ilişkin kararları verilirken isnat konusu olay ciddi bir süzgeçten geçirilmekte idi. Uygulamada lüzum-u muhakeme kararı verilen çoğu isnat sonucu mahkûmiyet kararları verildi. Böylelikle kamu görevlisi ciddi olmayan, dayanaksız mesnetlerle yıpratılmamış ve hakim önüne çıkarılmamış oluyordu.

Zira, toplumumuzda oluşmuş değer yargıları çerçevesinde bir kamu görevlisinin kendi bünyesi içerisindeki bir kurula ifade vermesiyle, hakim ve savcıya ifade vermesi hiçbir zaman aynı gözle görülmemektedir. Yapılmış bir çok mesnetsiz iddia şu ana kadar kurullarda yargılanmaya gerek görülmeden dosyalar kapanmış ve kamu idaresinin halk nezdindeki saygınlığı muhafaza edilmiştir. Fakat, behemahal hakim, savcı karşısına çıkarılıp yargılanacak bir kamu görevlisinden daha sonraki çalışmalarında şevk beklemek ve halkın ona saygınlığını beklemek zor olacaktır.

4. Yeni düzenleme ile hem bürokrasinin hem de yargının şimdi şikayet edildiğinden çok daha fazla siyasallaşacağı muhakkaktır. Merkezî hükümetin, direkt emrinde ve temsilcileri gibi görülen vali ve kaymakamların tek başına yapacağı tasarrufların, bir kurulca yapılan tasarruftan daha az siyasi nitelik arzedeceği iddia edilemez. İzni verecek bu şahsiyetlerin yapacakları iş yargılamının bir parçası kabul edildiğine göre böylece hem bürokrasi, hem yargı daha fazla siyasallaşmış olacaktır.

5. Yargının hızlandırılacağı iddiası taşıyan bu tasarı, yargının zaten reforma muhtaç hantal işleyişini daha da zorlaştıracaktır. Beraatle sonuçlanması muhtemel birçok olay kurulların süzgecinden geçirilmediğinden alalecele yargıya intikal ettirilecek ve yargının iş yükü çok daha fazla artacaktır. Böylece de hedeflenen amacın tam tersine hizmet edilmiş olacaktır. Yargının hızlandırılması isteniyorsa, kurullara verilen süreler kısaltılıp, sınırlandırılmak suretiyle bu mahzur pekala telafi edilebilir idi.

6. Yargılamaya konu suçların çoğu meslekten kaynaklanan suçlar olduğundan bu tür suçların belirlenmesi ve tavsifinde dahi çoğu zaman hâkim ve savcılar bilirkişilerden raporlar almakta ve bu raporlara istinaden hüküm ve kararlar vermektedirler. Mevcut yapıda kurullar, hukuk alanında olmasa dahi meslekî konular, örneğin malî, mühendislik ve teknik konularda uzmanlıkları olan kişilerden oluşmaktadır. Dolayısıyla mahkeme aşamasında yapılacak tetkikin bir benzeri daha yapılmakta ve yargının yükü hafifletilmektedir.

7. Tasarı, koruma zırhlarının olmaması gerektiğinden bahisle savunulmaktadır. Bu yönden reform yapılmak isteniyorsa, bunun yolu Anayasanın değiştirilmesi ve bütün kurum ve şahıslar için adil bir düzenleme yapılmasıyla mümkündür.

8. Daha demokratiktir iddiası taşıyan tasarı, bu vasıftan çok uzaktır. Halkın iradesiyle seçilmiş başkan ve meclis üyeleriyle ilgili hayati kararları vermekle atanmış bir tek kişinin görevli kılınması, tasarıya antidemokratik olmasının en göze çarpan yönüdür.

Getirilen tasarı, zaten sağlıklı işlemeyen idarî yapıyı büsbütün tahrip edecektir. Zor hayat şartları altında çok düşük maaşlarla çalıştırılıp, önemli hizmetler beklediğimiz kamu görevlilerimizin şevki büsbütün kırılacaktır. Fedakârlık yaparak görev yapan insanlar artık duruşma saatleriyle kendi işleri arasında gidip gelmek zorunda kalacaklardır. Sabah duruşma sırası bekleyip ifade veren bir kamu görevlisinden, öğleden sonraki çalışması sırasında ne kadar verimlilik, vatandaşa ne kadar güler yüz göstermesi beklenebilir.

Uygulama, kamu görevlisini devletten soğutacağı gibi, vatandaşı da devlete ve devlet görevlisine güvenmez hale getirecektir.

Bu düşüncelerle tasarıya karşıyım, saygıyla arz ederim.

5.11.1999
Yahya Akman
Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlardan dolayı yargılanabilmeleri için izin vermeye yetkili mercileri belirtmek ve izlenecek usulü düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — Bu Kanun, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürüttükleri kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevleri ifa eden memurlar ve diğer kamu görevlilerinin görevleri sebebiyle işledikleri suçlar hakkında uygulanır.

Görevleri ve sıfatları sebebiyle özel soruşturma ve kovuşturma usullerine tâbi olanlara ilişkin kanun hükümleri ile suçun niteliği yönünden kanunlarda gösterilen soruşturma ve kovuşturma usullerine ilişkin hükümler saklıdır.

Ağır cezayı gerektiren suçüstü hali genel hükümlere tâbidir.

Disiplin hükümleri saklıdır.

İzin vermeye yetkili merciler

MADDE 3. — Soruşturma izni yetkisi;

a) İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakam,

b) İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali,

c) Bölge düzeyinde teşkilâtlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları ilin valisi,

d) Bakanlar Kurulu kararıyla veya bakanlıkların merkez teşkilâtında görevli olup ortak kararla atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında ilgili bakan, Başbakanlık mer-

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

MEMURLAR VE DİĞER KAMU GÖREVLİLERİNİN YARGILANMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

Amaç

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Kapsam

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İzin vermeye yetkili merciler

MADDE 3. — Soruşturma izni yetkisi;

a) İlçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında kaymakam,

b) İlde ve merkez ilçede görevli memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında vali,

c) Bölge düzeyinde teşkilâtlanan kurum ve kuruluşlarda görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında görev yaptıkları ilin valisi,

d) Başbakanlık ve bakanlıkların merkez ve bağlı veya ilgili kuruluşlarında görev yapan diğer memur ve kamu görevlileri hakkında o kuruluşun en üst idarî amiri,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

nun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve sanığın ifadesine başvurmaksızın evrakı ilgili makama sunarak soruşturma izni isterler.

Diğer makam ve memurlarla kamu görevlileri de, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini ihbar, şikâyet, bilgi, belge veya bulgulara dayanarak öğrendiklerinde durumu izin vermeye yetkili mercie iletirler.

Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi ve olay belirtilmesi zorunludur.

Yukarıdaki fıkraya aykırı bulunan ihbar ve şikâyetler izin vermeye yetkili merci tarafından işleme konulmaz ve durum ilgiliye bildirilir.

Ön inceleme

MADDE 5. — İzin vermeye yetkili merci, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini bizzat veya yukarıdaki maddede yazılı şekilde öğrendiğinde bir ön inceleme başlatır.

Ön inceleme, izin vermeye yetkili merci tarafından bizzat yapılabileceği gibi, görevlendirileceği bir veya birkaç denetim elemanı veya hakkında inceleme yapılanın üstü konumundaki memur ve kamu görevlilerinden biri veya birkaçı eliyle de yapılabilir. İnceleme yapacakların, izin vermeye yetkili mercinin bulunduğu kamu kurum veya kuruluşunun içerisinde belirlenmesi esastır. İşin özelliğine göre bu merci, anılan incelemenin başka bir kamu kurum veya kuruluşunun elemanlarıyla yapılmasını da ilgili kuruluştan isteyebilir. Bu isteğin yerine getirilmesi, ilgili kuruluşun takdiline bağlıdır.

Yargı mensupları ile yargı kuruluşlarında çalışanlar ve askerler, başka mercilerin ön incelemelerinde görevlendirilemez.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

nun kapsamına giren suçlarına ilişkin herhangi bir ihbar veya şikâyet aldıklarında veya böyle bir durumu öğrendiklerinde ivedilikle toplanması gerekli ve kaybolma ihtimali bulunan delilleri tespitten başka hiçbir işlem yapmayarak ve sanığın ifadesine başvurmaksızın evrakı ilgili makama sunarak soruşturma izni isterler.

Diğer makam ve memurlarla kamu görevlileri de, bu Kanun kapsamına giren bir suç işlendiğini ihbar, şikâyet, bilgi, belge veya bulgulara dayanarak öğrendiklerinde durumu izin vermeye yetkili mercie iletirler.

Bu Kanuna göre memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkında yapılacak ihbar ve şikâyetlerin soyut ve genel nitelikte olmaması, ihbar veya şikâyetlerde kişi ve olay belirtilmesi zorunludur.

Yukarıdaki fıkraya aykırı bulunan ihbar ve şikâyetler izin vermeye yetkili merci tarafından işleme konulmaz ve durum ihbar veya şikâyette bulunana bildirilir.

Ön inceleme

MADDE 5. — Tasarımın 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Ön inceleme ile görevlendirilen kişiler birden fazla ise içlerinden biri başkan olarak belirlenir.

Ön inceleme yapanların yetkisi ve rapor

MADDE 6. — Ön inceleme yapan kişi veya kişiler, bakanlık müfettişleri ile kendilerini görevlendiren mercinin bütün yetkilerini haizdirler. Gerekliğinde hakkında inceleme yapılan kişinin ifadesini de almak suretiyle yetkileri dahilinde bulunan gerekli bilgi ve belgeleri toplayıp, görüşlerini içeren bir rapor düzenleyerek durumu izin vermeye yetkili mercie sunarlar. Ön inceleme birden çok kişi tarafından yapılmışsa, farklı görüşler raporda gerekçeyle ayrı ayrı belirtilir.

Yetkili merci bu rapor üzerine soruşturma izni verilmesine veya verilmemesine karar verir. İzin verilmemesine ilişkin kararlarda gerekçe gösterilmesi zorunludur.

Süre

MADDE 7. — Yetkili merci, soruşturma izni konusundaki kararını suçun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına göre öğrenilmesinden itibaren ön inceleme dahil en geç otuz gün içinde verir. Bu süre, zorunlu hallerde onbeş günü geçmemek üzere bir defa uzatılabilir.

Yukarıda belirtilen süreler içerisinde herhangi bir karar verilmediği takdirde soruşturma izni verilmiş sayılır.

Soruşturma izninin kapsamı

MADDE 8. — Soruşturma izni, şikâyet, ihbar veya iddia konusu olaylar ile bunlara bağlı olarak ileride soruşturma sırasında ortaya çıkabilecek konuları kapsar.

Soruşturma sırasında izin verilen olay ve konudan tamamen ayrı veya farklı bir suç olarak nitelendirilebilecek bir fiil ortaya çıktığında, yeniden izin alınması zorunludur.

Suçun hukukî niteliğinin değişmesi, yeniden izin alınmasını gerektirmez.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Ön inceleme yapanların yetkisi ve rapor

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Süre

MADDE 7. — Tasarının 7 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Soruşturma izninin kapsamı

MADDE 8. — Tasarının 8 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

İtiraz

MADDE 9. — Yetkili merci, soruşturma izni vermediği takdirde gerekçeli kararını şikâyetçiye, ifadesi alınmışsa hakkında inceleme yapılana ve herhalde ilgili Cumhuriyet başsavcılığına bildirir.

Bildirim tebliğinden itibaren onbeş gün içinde şikâyetçi veya Cumhuriyet başsavcılığı, bu karar aleyhine itiraz yoluna gidebilir.

İtiraza, 3 üncü maddenin (e), (f), (g) ve (h) bentlerinde sayılanlar için Danıştayın ilgili dairesi, diğerleri için yetkili mercin yargı çevresinde bulunduğu bölge idare mahkemesi bakar.

İtirazlar öncelikle incelenir ve karara bağlanır. Verilen kararlar kesindir.

İştirak halinde işlenen suçlar

MADDE 10. — Bu Kanun kapsamındaki suçların iştirak halinde işlenmesi durumunda memur olmayan, memur olanla; ast memur, üst memura aynı mahkemede yargılanır.

Soruşturma izninin gönderileceği merci

MADDE 11. — Soruşturma izni veya itirazın kabulüne karar verilmesi üzerine dosya, yetkili ve görevli Cumhuriyet başsavcılığına gönderilir. İzin üzerine ilgili Cumhuriyet başsavcılığı, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ve diğer kanunlardaki yetkilerini kullanmak suretiyle hazırlık soruşturmasını yürütür ve sonuçlandırır.

Hazırlık soruşturmasını yapacak merciler

MADDE 12. — Hazırlık soruşturması;

a) Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri, Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreteri, müsteşarlar ve Bakanlar Kurulu kararı ile atanan memur ve diğer kamu görevlileri ile büyükşehir belediye başkanları hakkında Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı veya Başsavcivekili,

b) Ortak kararla veya Başbakanın onayı ile atanan memurlar ve diğer kamu görevlileri,

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

İtiraz

MADDE 9. — Tasarının 9 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İştirak halinde işlenen suçlar

MADDE 10. — Tasarının 10 uncu maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Soruşturma izninin gönderileceği merci

MADDE 11. — Soruşturma izni veya itirazın kabulüne karar verilmesi üzerine dosya, yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. İzin üzerine ilgili Cumhuriyet başsavcılığı, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ve diğer kanunlardaki yetkilerini kullanmak suretiyle hazırlık soruşturmasını yürütür ve sonuçlandırır.

Hazırlık soruşturmasını yapacak merciler

MADDE 12. — Tasarının 12 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

il ve ilçe belediye başkanları, ilçe idare şube başkanları hakkında il Cumhuriyet başsavcısı veya başsavcivekili,

c) Diğerleri hakkında genel hükümlere göre yetkili ve görevli Cumhuriyet başsavcılığı

Tarafından yapılır.

Hazırlık soruşturması sırasında hâkim kararı alınmasını gerektiren hususlarda; (a) bendinde sayılanlar için Yargıtayın ilgili ceza dairesine, (b) bendinde sayılanlar için il asliye ceza mahkemesine, diğerleri için genel hükümlere göre yetkili ve görevli sulh ceza hâkimine başvurulur.

Yetkili ve görevli mahkeme

MADDE 13. — Davaya bakmaya yetkili ve görevli mahkeme, 12 nci maddenin (a) bendinde sayılanlar için Yargıtayın ilgili ceza dairesi, (b) bendinde sayılanlar için il ağır ceza mahkemesi, diğerleri için genel hükümlere göre yetkili ve görevli mahkemedir.

Vekillerin durumu

MADDE 14. — Bu Kanunun uygulanmasında vekiller, asillerin tâbi olduğu usule tâbidir.

Cumhuriyet başsavcılığınca re'sen dava açılacak haller

MADDE 15. — Memurlar ve diğer kamu görevlileri hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin garaz, kin veya mücerret hakaret için uydurma bir suç isnadı suretiyle yapıldığı hazırlık soruşturması sonucunda anlaşılır veya yargılama sonucunda sabit olursa haksız isnatta bulunanlar hakkında yetkili ve görevli Cumhuriyet Başsavcılığınca re'sen soruşturmaya geçilir.

Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkata yapılan atıflar

MADDE 16. — Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatın uygulanacağı belirtilen hallerde bu Kanun hükümleri uygulanır.

Kanunlarda Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkatın uygulanmayacağı belirtilen hallerde genel hükümler uygulanır.

Yetkili ve görevli mahkeme

MADDE 13. — Tasarının 13 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Vekillerin durumu

MADDE 14. — Tasarının 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Cumhuriyet başsavcılığınca re'sen dava açılacak haller

MADDE 15. — Tasarının 15 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkata yapılan atıflar

MADDE 16. — Tasarının 16 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Değiştirilen hükümler

MADDE 17. — 22.1.1990 tarih ve 399 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 11 inci maddesinin (d) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“d) Teşebbüs genel müdürlü ve yönetim kurulu üyelerinin görevlerini icra sırasında işledikleri suçlardan dolayı yargılanmaları, ilgili bakanın iznine bağlı olup; bu konuda Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.”

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 18. — 4 Şubat 1329 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kararı Muvakkat yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Yürürlükten kaldırılan Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkattaki usule göre açılmış bulunan davalara devam edilir. Men-i muhakeme kararı kesinleşmiş olanlar yeniden ele alınmaz.

Soruşturması devam eden veya verilmiş lüzum-u muhakeme veya men-i muhakeme kararları kesinleşmeyen dosyalar, başka bir işlem yapılmayarak, en geç onbeş gün içinde bu Kanunda yazılı soruşturma izni vermeye yetkili mercie gönderilir.

Yetkili merci, dosyanın kendisine gelişinden itibaren otuz gün içinde soruşturma izni konusunda karar verir.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Değiştirilen hükümler

MADDE 17. — Tasarının 17 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 18. — Tasarının 18 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının Geçici 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 19. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Yürürlük

MADDE 19. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Mesut Yılmaz

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Ecevit

Devlet Bakanı

H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Devlet Bakanı

M. Gürdere

Devlet Bakanı

Dr. I. Çelebi

Devlet Bakanı

B. Kara

Devlet Bakanı V.

İ. Aykut

Adalet Bakanı

O. Sungurlu

Maliye Bakanı

Z. Temizel

Sağlık Bakanı

H. İ. Özsoy

Çalışma ve Sos. Gtlv. Bak.

Prof. Dr. N. Çağan

Kültür Bakanı V.

H. Özkan

Millî Sav. Bak. ve Başb. Yrd.

İ. Sezgin

Devlet Bakanı

Y. Seçkiner

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Yıldırım

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

C. Kavak

Devlet Bakanı

H. Gemici

İçişleri Bakanı

M. Başesgioğlu

Millî Eğitim Bakanı

H. Uluğbay

Ulaştırma Bakanı

N. Menzir

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Turizm Bakanı

İ. Gürdal

Çevre Bakanı

Dr. İ. Aykut

Devlet Bakanı

G. Taner

Devlet Bakanı

İ. Saygın

Devlet Bakanı

R. Serdaroğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. A. Andıcan

Devlet Bakanı

R. Şahin

Devlet Bakanı

E. Aştık

Devlet Bakanı

M. Batalı

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Y. Topçu

Tarım ve Köy İşleri Bakanı V.

E. Aştık

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. C. Ersümer

Orman Bakanı

E. Taranoğlu